

Nové a „tvary“ / „Tvary“ a nové

Šalda cituje (Zápisník IV, str. 260-61) francouzského básníka (Marcela Schwoba), který říká: „A tak nové umění se podobá jaksi obrazoborectví. Neboť všechna stavba je sdělána z trosek, a nic není nového na tomto světě, pouze tvary. Ale nutno zničit tvary.“ Je to krásný doklad jakéhosi hlubokého atavismu, který navíc na sebe bere jakousi ničivou vášnivost: na světě není nic nového („nihil novum“), a pokud něco nového je, je třeba to zničit! Proč zničit? Protože nás to vlastně ohrožuje! A je to ještě spojeno s falešnou „metafyzikou“ (přesněji pseudo-metafyzikou), připomínající Eleaty, jen s tím rozdílem, že těm vůbec nepřišlo na mysl, že by bylo třeba něco „nového“ ničit, už jen proto, že nic nového není, neboť není ani minulost, ani přítomnost, ani mnohost, ani pohyb (a tudíž ani aktivita). Eleatům nikdy nepřišlo na mysl, že by ono „jedno a veškero“ opravdu znamenalo nejen anihilace veškerého dění, ale také lidského života. (Je ostatně s podivem, že sám Parmenidés stále ještě o tom „jednu a veškeru“ uvažoval tak, že připouštěl jakýsi „tvar“, totiž „okrouhlost“, tedy cosi prostorového.)

(Písek, 111009-2.)